

ГРУПИ НАЙНОВІШОЇ ЛЕКСИКИ У ВЕЛИКОМУ ТЛУМАЧНОМУ СЛОВНИКУ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ

Лібак Наталія

Старший викладач кафедри філології Закарпатського угорського інституту
ім. Ференца Ракоці ІІ

Мета статті – охарактеризувати Великий тлумачний словник української мови, визначити його місце серед інших тлумачних словників української мови, представити групи найновішої лексики, які відсутні в попередніх тлумачних словниках сучасної української мови.

АБСТРАКТ

A tanulmány célja a Nagy Ukrán Értelmező Szótár sajátosságainak a bemutatása és elemzése, helyének meghatározása az ukrán nyelvű értelmező szótárak között, illetve a korábban megjelent értelmező szótárakban nem adatolt legújabb szókincs bemutatása.

Джерельна база і лексичний склад великого тлумачного словника української мови

Великий тлумачний словник української мови (далі – ВТССУМ) 2009 року видання, головним редактором та укладачем якого є В. Т. Бусел, містить близько 250 тисяч слів та словосполучень, у тому числі й ті, що увійшли до української літературної мови протягом останніх двох-трьох десятиліть. «Словник дає змогу найповніше представити лексичний склад української мови на початку третього тисячоліття від Різдва Христового. У Словнику міститься лексика, яка функціонувала протягом ХХ століття», – читаємо у передмові.

Структура словника така: після передмови подаються загальні відомості про словник та будову словникових статей. Бібліографія містить джерела, серед яких є енциклопедії, тлумачні, термінологічні, перекладні двомовні словники, словники мови пись-

менника, словники-довідники. Після переліку бібліографії міститься карта говорів (діалектів) української мови. Тут знаходимо список основних умовних скорочень та український алфавіт. Обсяг тлумачного словника української мови 1650 сторінок. Після нього розміщені додатки. Додаток 1 містить власні імена людей та по батькові, поширені в Україні; до додатка 2 ввійшли назви населених пунктів України; назви водойм України (гідрографічний словник) перераховані у додатку 3; у додатку 4 знаходимо орфографічний словник назв об'єктів земного рельєфу України; додаток 5 – офіційні назви країн світу. Після цього подані латинський, грецький і російський алфавіти. Після слів і нот гімну України поміщені портрети і дата володарювання князів Київської Русі, а потім портрети президентів Національної академії наук України, а також відомих лексикографів та мовознавців України. Новизною є й те, що до ВТССУМ додається комп'ютерна версія (CD-ROM).

У розділі „Загальні відомості про Словник і будова словникових статей” читаємо наступне: „У ВТССУМ представлена загальнонародна українська мова в її обробленій і викінченій формі, що є засобом спілкування й обміну думками та інформацією в усіх сферах життя і діяльності. Лексичний склад української літературної мови є надбанням її багатовікового функціонування, віддзеркалює зміни, які відбуваються в ній у зв’язку з розвитком суспільства, його духовної культури, науки і техніки. Очевидно й те, що однотомний Словник охоплює далеко не все багатоманіття складу сучасної української мови” (ВТССУМ С. IV).

Крім загальноновживаної лексики, тут подана основна термінологія сучасної науки і техніки, а також слова, що визначають явища і реалії виробничого, культурного життя та побуту українського народу. Лексеми узяті з найрізноманітніших сфер людської діяльності. Про це свідчить значна кількість скорочень на позначення певних спеціальних областей людських знань (архітектура, біологія, військова справа, геологія, гідрологія, кінематографія, кулінарія, медицина, орнітологія, політика, спорт, театр, фізіологія, фінансова справа, фольклор, юриспруденція та ін.).

Основний реєстр ВТССУМ узяті із Словника української мови в 11-ти томах (далі – СУМ), який є однією з основних праць українського словникарства та найповнішим зібранням лексики української мови. Він вийшов у 1970–1980 роках в Інституті мовознавства ім. О. О. Потебні. СУМ – найбільший і найповніший тлумачний словник української мови на час свого видання, який уже протягом 30 років не втрачає своєї актуальності. Словник є чудовою пам’яткою мовного і культурного розвитку українського народу (Сороколе-

тов 1974: 50). В 11 томах словника охоплено понад 134 тисячі реєстрових слів. СУМ подає насамперед загальноновживану лексику й фразеологію. Тут представлена й та частина української лексики, що відійшла до пасивного фонду, але свого часу побутувала досить широко і засвідчена як усною традицією, так і визначними майстрами слова. У ньому зафіксовано також чимало широко вживаних діалектизмів, застарілих слів, елементів розмовної лексики. Широко представлена і термінологічна лексика, про це детально описано в статті І. В. Муромцева (1974: 41–44).

ВТССУМ – є словником найновішого типу. До реєстру словника залучені, крім перенесених із СУМ в 11 томах, найновіші слова з різних галузей науки і техніки. Адже, лексика, як відомо, постійно змінюється.

Завдяки нововведенням спостерігається швидкий темп розвитку української мови, що пов’язано із суспільним життям. Адже соціальні фактори, зміни, що виникають у соціумі, знаходять своє відображення в мові. Швидкий розвиток мови К. В. Брітікова пояснює такими позамовними (екстралінгвальними) чинниками: 1) прискорений розвиток науки і техніки; 2) глобалізація, тобто інтеграція більшості країн світу, а отже, тісніші й різноманітніші контакти між ними; 3) зростання ролі й впливу засобів масової інформації на всі сфери життя суспільства та окремої людини; 4) загальне прискорення темпу суспільного життя. Як результат цих процесів постає потреба в номінуванні нових реалій матеріального й духовного світу. Серед екстралінгвальних причин появи інновацій Брітікова виділяє ще й відкритість слов’янських країн і слов’янських мов у цілому та нової незалежної України й української мови зокрема, до контактів з іншими країнами та іншими мовами (Брітікова 2007: 2).

Найновіша група лексики ВТССУМ

Ми зіставили лексику СУМ і ВТССУМ з метою виявлення тих груп лексики, які наявні у ВТССУМ і відсутні в СУМ. На основі зіставлення було виявлено наступні групи термінологічної лексики, наявної в ВТССУМ і відсутньої в СУМ, серед яких найбільше неологізмів:

— **економічна термінологія: бізнес-лбді** ‘жінка, що займається бізнесом’ (С. 80); **джсринг** ‘співвідношення між власним та позичковим капіталом’ (С. 292); **дждбер іст.** 1. ‘підприємець, який давав напрокат коней з екіпажами’; 2. ‘біржовий клерк, який здійснює операції за власний рахунок (за нефіксованого доходу)’; 3. ‘фірма, що скуповує окремі великі партії товарів для швидкого перепродажу’ (С. 292); **диспюнднт** 1. ‘уповноважений у справах фірми, управитель’; 2. ‘той, хто має вільні суми на рахунках у кореспондентів банку’ (С. 299); **маркет** ‘магазин самообслуговування з великим асортиментом продовольчих товарів’ (С. 647); похідне утворення *маркет-мейкер* ‘старший працівник фондової біржі, менеджер ринку цінних паперів’; **маркетинг** ‘система організації та управління діяльністю підприємства, фірми, що передбачає комплексне урахування положення на ринку збуту для прийняття рішень. // Організація збуту товарів на зовнішньому ринку’ (С. 647); похідні утворення *глобальний маркетинг* ‘процес глобалізації міжнародного маркетингу’, *маркетинг засобів виробництва* ‘маркетинг, спрямований на пошук і збут нових технологічних рішень у виробничому процесі’, *маркетинг послуг* ‘маркетинг, здійснюваний як супутня діяльність у комплексі з маркетингом споживчих товарів або засобів виробництва’, *ціновий маркетинг* ‘форма реалізації стратегії маркетингу через управління ціною продукції’ та ін. є складними одиницями терміноло-

гічної лексики. Похідним словом є *маркетолог* ‘фахівець із маркетингу’; **фрїрайдер** ‘клієнт біржі, який застосовує практику негайної оплати угоди раніше встановленого у договорі терміну’ (С. 1550); **хбджер** ‘підприємець (фірма, банк тощо), який здійснює операції хеджування на ф’ючерській біржі’ (С. 1559); дериват *хеджування* ‘термін, який використовується у банківській, біржовій та комерційній практиці для позначення різних методів страхування валютного ризику’, хеджувати ‘здійснювати хеджування’; **хедж-фнд** ‘інвестиційна компанія, яка скуповує і продає цінні папери конкретних фірм і випусків’ (С. 1559) та ін.;

— **технічна термінологія (комп’ютерна): байт** ‘частина машинного слова, що складається звичайно з 8 біт і використовується як одне ціле під час обробки інформації в цифровій обчислювальній машині’ (С. 56); **блог** ‘веб-сайт, основний зміст якого – записи, статті або інші форми даних, що регулярно додаються (характеризується короткими записами тимчасового значення); мережевий журнал подій’ (С. 88); **веб-сайт** ‘набір поєднаних між собою веб-сторінок, що зазвичай знаходяться на одному сервері, та обслуговується однією людиною, групою людей або організацією’ (С. 117); **веб-сторїнка** ‘документ в Інтернеті, що складається зі спеціального гіпертекстового файлу та усіх сполучених з ним файлів’ (С. 117); номен **вінчбстер** ‘вид мисливської рушниці’ (СУМ 1: 678), набув нового значення у сфері комп’ютерної техніки ‘пристрій пам’яті комп’ютера у вигляді жосткого магнітного диска’ (ВТССУМ 188); **джип** ‘автомобіль підвищеної прохідності’ (С. 292); **дисплїй** ‘пристрій для введення та виведення інформації, який забезпечує візуальне представлення даних у зручній для сприйняття людиною формі’ (С. 299); словосполучення *алфавітно-цифровий дисплей*

‘дисплей, у якому передбачена можливість відображення алфавітно-цифрових знаків та спеціальних символів’, *векторний дисплей* ‘дисплей з векторним принципом формування зображення’, графічний дисплей ‘дисплей, призначений для подання даних у вигляді графічних зображень та сукупності знаків’, *напівтоновий дисплей* ‘дисплей з екраном, що припускає кілька градацій яскравості в різних ділянках екрана’ та ін. належать до одиниць термінологічної лексики; **інтернет** ‘всесвітня асоціація комп’ютерних мереж, інтегрована мережна „павутина”, яка складається з різних комунікаційних мереж, об’єднаних у єдину логічну архітектуру’ (С. 501); зафіксовані складні сполучення, першим елементом яких є номен *інтернет*: *інтернет-енциклопедія* ‘енциклопедія, що міститься в інтернеті’; *інтернет-канал* ‘канал зв’язку, по якому здійснюється доступ до мережі Інтернет’; *інтернет-кафе* ‘кафе, в якому надається доступ до Інтернету’; *інтернет-клуб* ‘заклад, у якому надається доступ до Інтернету’; *інтернет-користувач* ‘людина, яка користується Інтернетом’; *інтернет-магазин* ‘Інтернет-ресурс, через який можна купити що-небудь’; *інтернет-провайдер* ‘компанія, яка організує і забезпечує доступ користувачів до глобальної комп’ютерної мережі (інтернету)’; *інтернет-ресурс* ‘будь-яке джерело інформації або послуг в Інтернеті’; *інтернет-чат* ‘Інтернет-ресурс, завдяки якому декілька користувачів можуть інтерактивно спілкуватися один з одним в Інтернеті’; **інтерф’єйс 1.** ‘спільна межа двох об’єктів, взаємодія через яку цілком визначена’; ‘межа між двома функціональними пристроями, що визначається своїми функціональними характеристиками’; 3. ‘зв’язок між будь-якими двома функціонуючими одиницями, включаючи організми’ (С. 502); тут же зафіксовані і словосполучення: *інтелектуальний інтерф’єйс* ‘сукупність

програмових та апаратних засобів взаємодії користувача з ЕОМ’; *інтерф’єйс користувача* ‘комплекс програмових і апаратних засобів, що забезпечують взаємодію користувача з системою’; *програмний інтерф’єйс* ‘інтерф’єйс між програмами’; **принтер** ‘друкувальний пристрій, що підмикається до комп’ютера’ (С. 1125); похідне утворення: *факсимільний принтер* ‘принтер, який видруковує зображення, отримане з факсимільного апарата’; Є такі типи принтерів: *лазерний, матричний, чорнильно-струменевий; принтерний* – похідний прикметник; **сайт** ‘сторінка для викладення інформації зі своєю адресою в Інтернеті’ (С. 1284); **сб’євр 1.** ‘у тенісі та інших спортивних іграх – гравець, який вводить м’яч у гру’; 2. спец. ‘апаратно-програмний вузол у локальних комп’ютерних мережах, який керує рештою вузлів мережі. // Комп’ютер, що надає послуги іншим комп’ютерам у мережі, які називаються клієнтами’; 3. спец. ‘програма, що забезпечує управління доступом до ресурсів мережі’ (С. 1307); до складних одиниць термінологічної лексики відноситься дериват *сервер бази даних* ‘програмно-апаратний комплекс, який зберігає дані та приймає й обробляє запити, що керують цими даними’; номен **слайд, слейд** ‘рухоме сидіння у гоночному човні’ (СУМ 9: 348) набув розширення значення, пор. ‘фотографічний позитивний знімок на склі або плівці, що розглядається на просвіт або проектується на екран; діалозитив’; дериват *слайд-фільм* ‘фільм, складений із слайдів’; **сд’єт’євр** ‘комп’ютерна програма, в якій реалізується алгоритм дій оператора ЕОМ, на протипагу його конструкції, матеріальній частині – хардверу’ (С. 1359); **хард’євр** ‘конструктивна, матеріальна частина комп’ютера, на протипагу комп’ютерній програмі – софтверу’ (С. 1557); **хедлайнер** ‘фотонабірна машина з ручною установкою шрифтових шаблонів і фотоматеріалу’ (С. 1559); **шт’єкер**

‘двоконтактний стержень, що служить однополюсною вилкою штепсельного з’єднання типу «тато-мама»»; утворене словосполучення *стереофонічний штекер* ‘триконтактний штекер’, прикметниковий дериват *штекерний* (С. 1632) та ін.;

— **правова термінологія:** *бодмервѧ* ‘у цивільному праві – договір позики під заставу судна або вантажу’ (С. 90); *дисконтинуїтвѧ* ‘правила, згідно з яким усі законопроекти, внесені до парламенту під час даної сесії, повинні бути затверджені до її закінчення’ (С. 298); *харасмѧнт* ‘у праві США – злочин, що порушує недоторканість приватного життя особи переслідуванням, домаганням та ін.’ (С. 1557) та ін.;

— **медична термінологія:** *артрографія* ‘рентгенографія суглобів’; *арто-рогрпдз* ‘вроджене захворювання опорно-рухового апарату’ (С. 41); *артродѧз* ‘операція по утворенню нерухомого суглоба або по закріпленню суглоба в постійному фіксованому стані’ (С. 41); *артроксѧзис* ‘хірургічна операція розтину порожнини суглоба і видалення патологічно змінених тканин із суглобових поверхонь’ (С. 41); *арт-терапѧ* ‘метод лікування нервових і психічних захворювань засобами мистецтва та самовираження в мистецтві’ (С. 41); *дископатія* ‘захворювання, за якого міжхребцеві диски втрачають еластичність і під час ходьби виникають болі у спині’ (С. 298); *дискордантність* ‘роз’єднаність і розщеплення психічних процесів, їх мімічного і мовленнєвого вираження’ (С. 298); *дискоркѧ* мед. ‘зміна форми зіниці’ (С. 298); *софрадѧкс* ‘лікарський препарат із протизапальною, антибактеріальною та протиалергійною дією, що його застосовують при захворюваннях очей та вух’ (С. 1359); *френкѧ* ‘психічні розлади, що виникають внаслідок гарячки’ (С. 1549); прикметник *хейверхльський* (1559) вживається у складі словосполу-

чення: *хейверхльська гарячка* ‘інфекційне захворювання, яке характеризується переміжною гарячкою, інтоксикацією і поліартритом’ (С. 1559); *хейлогнатопалатосхѧзис* ‘вроджене розщеплення губи і піднебіння’ (С. 1559); *хейлдѧз* ‘дистрофія покривів у ділянці червоної облямівки губ, яка проявляється гіперемією, лущенням і утворенням тріщин’ (С. 1559); *хейлофагія* ‘нав’язлива дія, що проявляється постійним прикушуванням губ’ (С. 1559); *хейромегалія* ‘вроджена надмірна довжина верхніх кінцівок’ (С. 1559) та ін.;

— **спортивна термінологія:** *сѧфтбол* ‘спортивна командна гра з м’ячем (маса 180 г), різновид бейсболу’ (С. 1359); *байкери* ‘фанати їзди на мотоциклах (іноді члени банди)’ (С. 56) та ін.;

— **термінологія сучасного мистецтва:** *бодибїлдинг* ‘мистецтво формування свого тіла; культуризм’ (С. 90); *бѧдї-арт* ‘напрям авангардизму в живопису; розмальовування фарбами людського тіла’ (С. 90) та ін.;

— **військова термінологія:** *джї-ай* ‘американський солдат, військовослужбовець’ (С. 292); *джѧу-джѧтсу* ‘японська боротьба, що базується на використанні різних прийомів самозахисту та нападу без зброї, елементи якої використовуються в дзюдо’ (С. 292) та ін.;

— **музична термінологія:** *арт-рок* ‘один із напрямків рок-музики, що суміщає класичні форми музичних творів із джазовими мелодійними акцентами та основоположною роллю басового ритму’ (С. 41); *асса* ‘вигук захоплення у кавказьких (грузинських) танцях’ (С. 43); *дискотѧка* 1. ‘колекція платівок, дисків’; 2. ‘клуб із музичною культурно-пізнавальною програмою і танцями’ (С. 298); *райд-бїт* ‘різновид пунктирного ритму в джазі та

рок-музиці' (С. 1199); **софт-рѣк** 'узагальнений термін, пов'язаний з мелодійними і ліричними піснями в музиці року, антипод хард-року' (С. 1359); **фрѣйлехс** 'традиційна єврейська весільна музична гра, що складається з вокально-інструментальних номерів, танців та репризи' (С. 1549); **фрсска** 'швидка частина угорських народних танців палоташа і чардаша' (С. 1550); **фрї-джаз** 'стильовий напрямок сучасного джазу, пов'язаний з експериментами в царинах мелодики, гармонії, ритміки і джазової техніки' (С. 1550); **хард-бѣп** 'стильовий різновид джазу, що розвинувся з бі-бѣпу; відрізнявся від нього підвищеною експресивністю, жорсткою ритмікою та орієнтацією на блюзову традицію' (С. 1557); **хардинг-феле** 'норвезька скрипка з чотирма ігровими та чотирма резонуючими струнами' (С. 1557); **хард-кѣр** 'стилістичний напрям у рок-музиці, поєднання панк-року і треша' (С. 1557); **хард-рѣк** 'важкий рок – напрямок у рок-музиці, що відзначається жорстким і потужним характером звучання' (С. 1557); **хейрондмія, хірондмія** 'давня система умовних жестів, яку використовували для керування хором' (С. 1559) та ін.;

— **хімічна термінологія:** **фталан** 'препарат для боротьби з хворобами яблуні, груші, винограду, суниці' (С. 1550); **фталѣдс** 'препарат для знищення шкідливих комах у посівах і посадках сільськогосподарських культур' (С. 1550); номен **фталоціаніновий** (С. 1550) вживається у складі словосполучення *фталоціанінові фарбники* 'синтетичні органічні барвники блакитного і зеленого кольору'; **хелат** 'кешнєватий комплекс іону металу з лігандом із двома і більше електронодонорними парами' (С. 1559–1560); деривати *хелатний, хелатування, хелатувати, хелатуєчий*; складне утворення *хелатоутворення, хелатоутворювальний*; **хімозсн** 'протеолітичний фермент, що міститься

в травному соці четвертого шлунка молодих жуйних тварин; викликає зсідання молока' (С. 1562); **хімотрипссн** 1. 'протеолітичний фермент, що утворюється в кишечнику людини та тварин'; 2. 'лікарський препарат, що його застосовують при тромбофлебїтах, пародонтозах, остеомиєліті, гаймориті та ін.' (С. 1562) та ін.;

— **біологічна термінологія:** **арум** 'рід багаторічних, однодомних трав'янистих рослин родини ароїдних' (С. 41); **архікарп** 'жіночий статевий орган багатьох сумчатих грибів' (С. 41); **архіміцѣт** 'клас нижчих грибів, переважно внутрішньоклітинних паразитів водоростей, квіткових рослин' (С. 42); **інтерсѣкс** 'організм з ознаками інтерсексуальності'; *інтерсексуальність* 'наявність у різностатевого організму ознак обох статей; ці ознаки розвинені не повністю, тобто є проміжними для обох статей' (С. 502); **інтерстиціѣст** 'назва клітин інтерстиційної тканини деяких органів' (С. 502); **хейротѣрїї** *мн.* 'тварини кінця палеозою і початку мезозою, відомі лише за відбитками слідів, що нагадують відбитки руки людини; хіротерїї' (С. 1559) та ін.;

— **історизми:** лише у ВТССУМ (С. 265) зафіксований номен **гулаг** 'державне управління концентраційних таборів, поселень та місць позбавлення волі (існувало в 1934 – 1956 рр. при НКВС)'. Загальновідомо, що слово не відноситься до неологізмів, однак у часи радянської влади вводили його до реєстру словника було неможливо; **юніѣнкісти** *мн. (одн. юніѣнкіст)* 'члени консервативної партії Великої Британії та Північної Ірландії – Національного союзу консервативних і юніѣністських організацій' (С. 1643) та ін.;

— **релігійна лексика:** **дссѣос** 'церковне блюдо у православних церквах для різних потреб' (С. 298);

— кулінарна лексика: **фриті р** ‘шар топленого жиру, масла і т. ін., у якому смажать кулінарні вироби’ (С. 1550); дериват *фритірниця* ‘електропобутовий прилад для приготування других страв із використанням фритюру’; **фрі** ‘спосіб кулінарної обробки – засмажений у великій кількості жиру до утворення рум’яної корочки’ (С. 1550) та ін.

Більшість наведених вище прикладів вважаються інноваціями в лексичному складі української мови, які породжені швидким темпом розвитку суспільства, завдяки чому оновлюється мова, поповнюються її ресурси. Варто зазначити, що українська мова набула самостійного розвитку в роки незалежності, з часу проголошення незалежності України й закріплення державного статусу української мови в новій Українській державі. Саме за ці роки лексикон української мови поповнився інноваціями, пов’язаними частково з бурхливим розвитком науки і техніки. Новотвори в українській лексиці вже неодноразово досліджувалися на різних часових зрізах, напр. (Карпіловська 2008: 24–35; 2009). На основі всебічного вивчення інновацій було створено низку словників нової української лексики, відсутніх у радянську добу в українській лексикографії: Д. Мазурик „Нове в українській лексиці” (Львів, 2002), Г. М. Віняр і Л. Р. Шпачук „Словник новотворів української мови кінця ХХ століття” (Кривий Ріг, 2002), А. М. Нелюби „Лексико-словотвірні інновації (1983–2003)” (Харків, 2004), Г. М. Вокальчук „Короткий словник авторських неологізмів в українській поезії ХХ століття”, (Рівне, 2004).

Частина вищенаведених слів-термінів є лексичними вкрапленнями, неадаптованими до фонетичної та морфологічної системи української мови, їх не українське, а іноземне звучання відчутне кожному носієві української мови. Сюди відносимо

такі слова: *артроксезис, арто-рогріпоз, джсринг, джоббер, джип, дисконтинуїтєт, дисплєй, маркетинг, райд-біт, софтвер, фритір, фрїрайдер, харасмент, хардвер, хедлайнєр, ходжер, хейлогнатопалатосксис, хейротєрії*. Більшість цих слів є англіцизмами, які відносяться до термінології, пов’язаної з комп’ютерною технікою.

Складних сполучень, зафіксованих у ВТССУМ, першою частиною яких є запозичене з англійської мови слово *інтернет*, налічується дев’ять: *інтернет-енциклопедія, інтернет-канал, інтернет-кафе, інтернет-клуб, інтернет-користувач, інтернет-магазин, інтернет-провайдер, інтернет-ресурс, інтернет-чат*.

Є. Карпіловська зібрала тематичну парадигму, до складу якої входить слово *інтернет*-, а також звернула увагу на його правопис у поєднанні з іншими словами. Автор вважає, що основа *інтернет*- у написанні з іншими словами разом або через дефіс виконує роль категоризатора активно поповнюваної нової тематичної парадигми українського лексикону – сукупності найменувань об’єктів, явищ, реалій, охоплених глобальною комп’ютерною мережею. В цій парадигмі наявні як термінологічні, стилістично нейтральні, так і розмовні, експресивно-оцінні, стилістично заряджені інновації: *інтернет-аудиторія, інтернет-банкінг, інтернет-біржа, інтернет-журналістика, інтернет-видання, Інтернет(інтернет)-провайдер, інтернет-простір, інтернет-магазин (інтернет-склеп, інтернет-крамниця), інтернет-мова, інтернет-зв’язок, інтернет-ЗМІ, інтернет-новини, Інтернет(інтернет)-послуги, інтернет-телебачення й інтернет-гумор, інтернет-діва, інтернет-залежність (інтернетзалежність), інтернет-синдром, Інтернет(інтернет)-смітник, інтернет-фан, інтернет-штучка, інтернетрі* (наслідок

контамінації і часткового усічення основ слів *інтернет* і *нетрі*). Як приклади кількості номінацій Є. Карпіловська подає такі стійкі термінологічні словосполучення, як *мобільний Інтернет, швидкісний (високошвидкісний) Інтернет, внутрішньокорпоративний Інтернет, український Інтернет* (із синонімами *україномовний сектор Інтернету, Укрнет*), а також активно витворювану низку дієслівно-іменникових словосполучення на позначення різноманітних дій, процесів, пов'язаних з Інтернетом: *шукати в інтернеті, подорожувати (блукати) Інтернетом, скачати з інтернету, підключитися до інтернету, сидіти (жити, мешкати) в інтернеті, розмістити (викласти) в*

Інтернеті, голосувати інтернетом тощо. Використання таких словосполучення навза-мін дієслів з основою *інтернет*- вказує на необхідність мовців уточнити дії, спрямовані на роботу з Інтернетом¹.

Н. В. Стратулат (2007: 77) переконливо зазначає, що поповнення лексичного фонду української мови новими поняттями у зв'язку із світовою глобалізацією „зумовило формування семантичних неологізмів, що демонструють формування актуальних на сьогоднішній день лексико-семантичних груп, передусім наукової сфери, зокрема таких її галузей, як інформатика, техніка, медицина, юриспруденція, фінанси, біологія, лінгвістика”.

Джерело

1. ВТССУМ – Великий тлумачний словник української мови / Уклад. і голов. ред. В. Т. Бусел. – К.: Ірпінь: ВТФ «Перун», 2009. – 1715 с. 250000 слів.

Література

1. Брітківа К. В. Узуальне та оказіональне в інноваціях сучасної української мови: тенденції оновлення лексико-словотвірної категорії назв особи: Автореф. дис. ... канд. філол. наук. – Х., 2007. – 20 с.
2. Віняр Г. М., Шпачук Л. Р. Словник новотворів української мови кінця ХХ століття. – Кривий Ріг, 2002. – 180 с.
3. Вокальчук Г. М. Короткий словник авторських неологізмів в українській поезії ХХ століття. – Рівне, 2004. – 523 с.
4. Карпіловська Є. Інновації в сучасній українській мові: чинники появи та тенденції усталення // *Rocznik Slawistyczny, Wrocław*, 2009. – Т. LVIII. – S. 47–66. <http://mova.dn.ua/content/view/257/8/> – 28. 12. 2016 р.
5. Мазурик Д. Нове в українській лексиці. – Львів, 2002. – 130 с.
6. Муромцев І. В. Термінологічна лексика у Словнику української мови // Інформаційні матеріали Наукової Ради з проблеми „Закономірності розвитку національних мов у зв'язку з розвитком соціалістичних націй”. – К.: Наукова думка. 1974. – С. 41–44.
7. Нелюба А. М. Лексико-словотвірні інновації (1983–2003). – Х., 2004. – 188 с.
8. Сороколетов Ф. П. Велике досягнення української лексикографії // Інформаційні матеріали Наукової ради з проблеми „Закономірності розвитку національних мов у зв'язку з розвитком соціалістичних націй”. – К.: Наукова думка, 1974. – С. 47–50.
9. Стратулат Н. В. Семантична неологізація як спосіб збагачення словникового складу української мови // *Мовознавство*. – 2007. – № 3. – С. 69–77.

¹ <http://mova.dn.ua/content/view/257/8/>